

LOYIHALARGA INNOVATSIYALARNI JALB ETISH JARAYONLARI

Rashidova Marjona Sadridin qizi

Shahrisabz davlat pedagogika instituti

1-magistratura bosqich talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15030309>

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 05-Mart 2025 yil

Ma'qullandi: 10-Mart 2025 yil

Nashr qilindi: 15-Mart 2025 yil

KEYWORDS

innovatsion loyiha, innovatsion loyiha maqsadi, loyihalarga innovatsiyalarni jalb etish jarayonlari.

ABSTRACT

Ushbu maqolada innovatsion loyiha va loyihalarga innovatsiyalarni jalb etish jarayonlari haqida keng qamrovli ma'lumotlar berilgan

Innovatsion loyihani amalga oshirish — innovatsion mahsulotni yaratish va bozorga chiqarish jarayoni.

Innovatsion loyihaning maqsadi — yangi tizimlarni yaratish yoki mavjudlarini — texnik, texnologik, axborot, ijtimoiy, iqtisodiy, tashkiliy tizimlarni o'zgartirish va resurslar (ishlab chiqarish, moliyaviy, inson) xarajatlarining pasayishi natijasida mahsulot, xizmat ko'rsatish sifati va yuqori tijorat samaradorligini tubdan yaxshilashga erishish[1]. Innovatsion loyihalarni boshqarish bilan innovatsion menejment shug'ullanadi. Innovatsion loyihani ishlab chiqish ikkita asosiy bosqichni o'z ichiga oladi:

Investitsiya oldi. Innovatsion g'oyaning hayotiylikini qidirish va asoslash. Ilmiy va marketing tadqiqotlar va texnik-iqtisodiy asoslarni ishlab chiqish.

Investitsiya. Pul tikish va loyihaning moddiy mujassamlashtirish.litsenziyalar olish zarurligi, patentlar, mualliflik huquqi, davlat tomonidan yordam (subsidiyalar, imtiyozlar) olish imkoniyati mavjudligi.

Ushbu omillarni tahlil qilish natijasida investitsiya qilish bo'yicha dastlabki qaror qabul qilinadi. Shundan so'ng hujjatlarni ishlab chiqish — ilmiy tadqiqotlar va texnik-iqtisodiy asoslash, ularni muvofiqlashtirish va tasdiqlash boshlanadi.

Innovatsion loyiha va investitsiyalashni amalga oshirishning maqsadga muvofiqligi to'g'risida qaror qabul qilish birinchi bosqichning mantiqiy yakuni hisoblanadi.

Ikkinchi bosqich — innovatsion loyihani amalga oshirish, moddiy jihatdan amalga oshirish. Ko'rsatkichlar monitoringi, nizolarni hal qilish va loyihani to'g'rilash litsenziyalar olish zarurligi, patentlar, mualliflik huquqi, davlat tomonidan yordam (subsidiyalar, imtiyozlar) olish imkoniyati mavjudligi.

Ushbu omillarni tahlil qilish natijasida investitsiya qilish bo'yicha dastlabki qaror qabul qilinadi. Shundan so'ng hujjatlarni ishlab chiqish — ilmiy tadqiqotlar va texnik-iqtisodiy asoslash, ularni muvofiqlashtirish va tasdiqlash boshlanadi.

Innovatsion loyiha va investitsiyalashni amalga oshirishning maqsadga muvofiqligi to'g'risida qaror qabul qilish birinchi bosqichning mantiqiy yakuni hisoblanadi.

Adabiyotlar tahlili va metadologiyasi

Loyihalarga innovatsiyalarni jalb etish jarayonlari

Innovatsiyalarni loyihalarga jalb etish – bu yangi g'oyalar, texnologiyalar va jarayonlarni amalga oshirish va rivojlantirish jarayonidir. Ushbu jarayonlar orqali tashkilotlar, kompaniyalar yoki davlat sektorlari o'z faoliyatlarini samarali va raqobatbardosh qilish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Innovatsiyalarni loyihalarga jalb etish nafaqat yangi mahsulotlarni ishlab chiqish, balki mavjud tizimlarni takomillashtirish, samaradorlikni oshirish va bozorda o'z o'rnini mustahkamlashga qaratilgan.

●Innovatsiyalarni Loyihalarga Jalb Etishning Ahamiyati

Innovatsiyalarni loyihalarga jalb etishning eng asosiy afzalliklari quyidagilardan iborat:

- Raqobatbardoshlikni oshirish: Innovatsiyalar kompaniyaga yangi va yanada samarali mahsulotlarni taqdim etish imkonini beradi. Bu esa uning bozordagi o'rnini mustahkamlaydi va raqobatchilardan ajralib turish imkonini yaratadi.

- Ishlab chiqarish samaradorligini oshirish: Yangi texnologiyalar va innovatsion yondashuvlar yordamida ishlab chiqarish jarayonlari takomillashtirilishi mumkin, bu esa xarajatlarni kamaytirishga va rentabellikni oshirishga olib keladi.

- Yangi bozorlarga chiqish: Innovatsion mahsulotlar yoki xizmatlar yangi bozorlarga kirish imkoniyatlarini yaratadi, bu esa kompaniyaning global miqyosda muvaffaqiyat qozonishiga yordam beradi.

●Innovatsiyalarni Jalb Etish Jarayonining Bosqichlari

Innovatsiyalarni loyihalarga jalb etish jarayoni odatda bir qancha bosqichlardan iborat bo'ladi:

- G'oyalarni yaratish va tanlash: Loyihaga innovatsiya kiritishdan oldin, yangi g'oyalarni yaratish va ularni baholash kerak. Bu jarayon odatda brainstorming (miya xushlamasi) yoki innovatsion ishchi guruhlar yordamida amalga oshiriladi.

- Texnologiyalarni tadqiq qilish va tanlash: Yangi texnologiyalarni izlash va ularni loyihaga mos ravishda tanlash, innovatsiyaning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi uchun muhim bosqichdir.

- Innovatsion strategiyani ishlab chiqish: Loyihalarga innovatsiyalarni jalb etish uchun aniq strategiya ishlab chiqish zarur. Bu strategiya loyihani amalga oshirishda qo'llaniladigan texnologiyalarni, jarayonlarni, resurslarni va bozorni tahlil qilishni o'z ichiga oladi.

- Tajriba sinovlari va prototiplar yaratish: Innovatsiyalarni amaliyotda sinab ko'rish, prototiplarni yaratish va sinovdan o'tkazish kerak. Bu jarayon mahsulot yoki xizmatning bozorga chiqarilishidan oldin uning imkoniyatlarini tekshirishga yordam beradi.

- Kommerchlashtirish va marketing: Innovatsiyalarni tijoratlashtirish jarayoni marketing strategiyasini ishlab chiqishni, maqsadli auditoriyani aniqlashni va mahsulotni bozorga chiqarishni o'z ichiga oladi. Yangi mahsulot yoki xizmatning muvaffaqiyatli sotilishi uchun marketing alohida ahamiyatga ega.

Tahlil va natijalar

•Innovatsiyalarni Loyihalarga Jalb Etishning Turlariga Qarab Yondashuvlar

Innovatsiyalarni jalb etishning bir nechta turli yondashuvlari mavjud:

- Texnologik innovatsiyalar: Yangi texnologiyalarni ishlab chiqish yoki mavjud texnologiyalarni takomillashtirish orqali amalga oshiriladigan innovatsiyalar. Bunga yangi materiallar, yuqori samarali texnologiyalar yoki avtomatlashtirilgan tizimlarni joriy etish kiradi.

- Ma'lumot va raqamli innovatsiyalar: Raqamli texnologiyalarni, sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar (Big Data), IoT (Internet of Things) kabi yangiliklarni loyihaga kiritish orqali amalga oshiriladi.

- Jarayon innovatsiyalari: Ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish jarayonlarida samaradorlikni oshirishga qaratilgan innovatsiyalar. Bunga ishlab chiqarish liniyalarini avtomatlashtirish, yangi ishchi metodlarni qo'llash yoki yangi xizmat ko'rsatish modellari kiradi.

- Biznes modelining innovatsiyalari: Yangi biznes modelini ishlab chiqish, mijozlar uchun yangi qiymat yaratish va kompaniyaning daromadini oshirishga qaratilgan yondashuv. Bunga abonentlik modeli, yangi savdo kanallari yoki yangi hamkorlik shakllari kiradi.

Hozirgi kunda innovatsiyalar iqtisodiy o'sish va raqobatbardoshlikning asosiy omillaridan biridir. Loyihalar doirasida innovatsiyalarni jalb etish jarayonlari tashkilotlar va kompaniyalar uchun muhim ahamiyatga ega bo'lib, ularni zamon talablariga moslaydi va yangi imkoniyatlar yaratadi. Ushbu maqolada innovatsiyalarni loyihalarga jalb etish jarayonlari, ularning asosiy qadamlarini va strategiyalarini ko'rib chiqamiz.

Innovatsiyalarni jalb etishning ahamiyati. Innovatsiyalarni loyihalarda jalb etish bir qator afzalliklarga ega:

1. Raqobatbardoshlikni oshirish: Innovatsiyalar yangi mahsulotlar, xizmatlar yoki jarayonlarni yaratishga yordam beradi, bu esa tashkilotni raqobatchilaridan ajratib turadi.

2. Samaradorlikni oshirish: Yangi texnologiyalarni joriy etish jarayonlarni samarali va iqtisodiy qilish imkon beradi.

3. Mijozlar ehtiyojlarini qondirish: Innovatsion yondashuvlar mijozlar ehtiyojlariga tezkor javob berish imkonini beradi.

4. Yangi bozorlarni kashf etish: Innovatsiyalar yangi bozor segmentlariga kirish va ularda muvaffaqiyatli faoliyat yuritish imkoniyatini yaratadi.

Innovatsiyalarni jalb etish jarayonlari

Loyihalarda innovatsiyalarni jalb etish jarayoni quyidagi asosiy bosqichlardan iborat:

1. Ehtiyojlarni tahlil qilish: Loyihaga kirishishdan avval, bozor va mijozlar ehtiyojlarini chuqur tahlil qilish kerak. Bu bosqichda, loyiha jamoasi mijozlar fikrlarini, bozorda mavjud tendentsiyalarni va raqobatchilarni o'rganishi zarur.

2. G'oyalarni ishlab chiqish: Innovatsiyalarni jalb etish uchun yangi g'oyalar yaratish zarur. Bu jarayon brainstorming, mijozlar bilan muloqot qilish va tadqiqotlar orqali amalga oshiriladi. G'oyalarni shakllantirishda jamoaning fikrlarini va tajribasini hisobga olish muhimdir.

3. Sinov va ishlab chiqish: Yangi g'oyalar sinovdan o'tkazilishi kerak. Bu bosqichda prototiplar yaratiladi va ularning samaradorligi sinovdan o'tkaziladi. Agar g'oya muvaffaqiyatli bo'lsa, loyiha davom ettiriladi.

4. Joriy qilish: Innovatsiyalarni muvaffaqiyatli joriy etish uchun loyihani rejalashtirish va amalga oshirish kerak. Bunda tashkilot ichida o'zgarishlarni boshqarish ham muhim rol o'ynaydi.

5. Monitoring va baholash: Innovatsiya joriy etilgandan so'ng, uning samaradorligini baholash va kerak bo'lganda tuzatishlar kiritish lozim. Bu jarayon mijozlar fikr-mulohazalari va bozor tahlillari asosida amalga oshiriladi.

Xulosa

Innovatsiyalarni loyihalarga jalb etish jarayonlari zamonaviy biznesda muvaffaqiyat uchun muhim vosita hisoblanadi. Tashkilotlar yangi g'oyalar va texnologiyalarni tatbiq etish orqali o'z raqobatbardoshligini oshirishi va mijozlar ehtiyojlariga mos keladigan mahsulotlar va xizmatlar taklif etishi mumkin. Samarali innovatsion jarayonlar esa tashkilotlarni o'sish va rivojlanish yo'lida yanada bir qadam oldinga olib chiqadi

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Инновационный менеджмент: Учебник для вузов ИБ6 /С. Д. Ильенкова, J1.М. Гохберг, СЮ. Ягудин и др.; Под ред. проф. С. Д. Ильенковой. — 2-е изд., перераб. и доп. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. — 343 с. ISBN 5-238-00466-4 Innovatsion loyihalarni jalb etish haqida maruza
2. Гордиенко А. А., Еремин С. Н., Тюгашев Е. А. Г68 Наука и инновационное предпринимательство в современном обществе: Социокультурный подход. — Новосибирск: Изд-во института археологии и этнографии СО РАН, 2000. — 280 с. ISBN 5-7803-0060-7
3. Olimov, Shirinboy Sharofovich, and Khusniddin Kupayinovich Khomidov. "Preparing Future Teachers To Solve The Tasks Of Patriotic Education Of Children And Youth." The American Journal of Social Science and Education Innovations 2.12 (2020): 132-136.
4. Болтаева, Зулфия Зарифовна, and Хусниддин Купайсинович Хомидов. "ЛИЧНОСТНО-ДЕЯТЕЛЬНОСТНО-ОРИЕНТИРОВАННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В НЕПРЕРЫВНОМ ПРОФЕССИОНАЛЬНОМ ОБРАЗОВАНИИ." VIII Лазаревские чтения" Лики традиционной культуры в современном культурном пространстве: ренессанс базовых ценностей?". 2018.
5. Khomidov, Khusniddin Kupaysinovich. "COOPERATION BETWEEN STATE AND PUBLIC ORGANIZATIONS IN THE MEANINGFUL ORGANIZATION OF YOUTH LEISURE ACTIVITIES." Thematics Journal of Social Sciences 7.3 (2021).
6. Kupaysinovich, Khomidov Khusniddin. "INTERPRETATION OF STUDENTS'PATRIOTIC ISSUES IN ORIENTAL PEDAGOGY." European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences Vol 7.12 (2019).
7. Купайсинович, Хомидов Хусниддин. "ТАЪЛИМ-ТАРБИЯ СИФАТИНИ ТАЪМИНЛАШДА ЖАМОАТ ТАШКИЛОТЛАРНИНГ РОЛИ." НАМАНГАН ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ-2021 1: 561.
8. Homidov, H. K. "TALABALARNI VATANPARVARLIK RUHIDA TARBIYALASHDA JAMOAT TASHKILOTLARI FAOLIYATINI MUVOFIQLASHTIRISHNING AMALDAGI HOLATI VA TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI." Экономика и соци
9. Omonovich, Uralov Eliboy, and Ergasheva Husniya Mirzahid. "Science Teaching Process for Primary Students." International Conference on Linguistics, Literature And Translation (London). Vol. 3. 2024

10. Homidov Husniddin Kupaysinovich, Ergasheva Husniya Mirzoxid qizi. "Theoretical Foundations of Working with Educational Information Competencies" Journal of Preschool Education and Psychology Vol.1 No. 2 .2024
11. Obidova, Muqaddas Ro'ziqulovna. "Boshlang'ich sinflarda ona tili va o'qish fanlarini o'qitishda zamonaviy axborot texnologiyalardan foydalanishning o'ziga xos jihatlari." International Journal of Scientific Researchers, vol. 9, no. 1, Dec. 2024, pp. 14-16.
12. International journal of scientific researchers. Vol .9 Issue 1.2024
13. Qodirov, F. ., Qilichova, B., & Ziyotova, M. . (2024). NOAN'ANAVIY TA'LIM TEXNOLOGIYALARINING SINFDAN TASHQARI ISHLARNI TASHKIL ETISHDAGI O'RNI. Педагогика и психология в современном мире: теоретические и практические исследования, In academy 23(50).3(10), 28-33,2024
14. Xudoynazarova Muxlisa Baxadirovna "LOYIHALARGA INNOVATSIYALARNI JALB ETISH JARAYONLARI." WOS Journals, Vol.6.No2.2025
15. Xudoynazarova Muxlisa Baxadirovna "Article Title." JELSI, Vol.2. No.11.2024
16. Xolmurodova, Adelinabonu Bahodir qizi. "Zamonaviy pedagogik yondashuvlarning boshlang'ich ta'limdagi o'rni va dolzarbligi." Modern Problems in Education and Their Scientific Solutions. 23 Dec. 2024, European Science International Conference.
17. Raimova, Dilfuza Abdinabiyevna. "TIL-ALOQA VOSITASI." Educational Research in Universal Sciences 2.16 (2023): 128-130.
18. R.D. Abdinabiyevna .International conference on modren science and scientific studies 1 (2), 124-129 Assirtiv pozitsiyani rivojlantirish jarayonining psixologik ,pedagpgik ,didaktik jihatlari
19. Anvarovna, Umarova Dilafruz. "BOSHLANG'ICH SINF O'QUVCHILARIDA IJTIMOY USTANOVKALARNI RIVOJLANTIRISH TEXNOLOGIYASI." TADQIQOTLAR 31.4 (2024): 3-6.
20. Umarova, Dilafruz Anvarovna. "BOSHLANG 'ICH SINFLARDA TEXNOLOGIK TA'LIM JARAYONIDA O 'QUVCHILARNI IJTIMOY-HISSIY RIVOJLANTIRISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH." GOLDEN BRAIN 1.30 (2023): 46-49.
21. Nozima, Asadova. "SINFDAN TASHQARI ISHLARNI TASHKIL QILISHDA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASIDAN FOYDALANISH." World scientific research journal 25.1 (2024): 179-186.
22. Ochilova, Fayyoza. "TURIZM XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI." YANGI O 'ZBEKISTONDA MILLIY TURIZM ISTIQBOLLARI 1.01 (2024).
23. Ochilova, Fayyoza Mansurovna. "IMPROVING THE METHODOLOGY OF SOCIO-EMOTIONAL DEVELOPMENT OF STUDENTS IN THE PROCESS OF TECHNOLOGICAL EDUCATION IN PRIMARY GRADES." Mental Enlightenment Scientific-Methodological Journal 5.03 (2024): 297-306.